

KORESPONDENCJE

Mannica odstająca Puccinellia distans — nowy przybysz u granic Pienińskiego Parku Narodowego

Wśród rozmaitych kierunków przemian środowiska przyrodniczego, jakie obserwujemy w ostatnich czasach na terenie Kraju, uderza narastające szybko zasolenie niektórych biotopów, zarówno wodnych jak i lądowych. Szczególnie wyraźnie zaznacza się to zjawisko wzdłuż dróg pierwszej kolejności zimowego utrzymania, gdzie związane jest z wysypywaniem na szosy w okresie zimy chlorku sodu (mieszanego zwykle z żużlem), jako środka pozwalającego na szybkie usunięcie śniegu. Taka metoda odśnieżania, stosowana od lat sześćdziesiątych, doprowadziła szybko do wzrostu zasolenia poboczy głównych szos (szczególnie w bezpośredniej bliskości pasa ruchu). Nowe siedliska wykorzystwały natychmiast niektóre rodzime glikofity (rośliny znoszące zasolenie). Gatunkiem najbardziej ekspansywnym okazała się mannica odstająca *Puccinellia distans*, która notowana jest dziś na przydrożach głównych szos w różnych rejonach Polski i wielu krajów europejskich (Jackowiak 1984, Mirek, Trzcińska-Tacik 1981 i cytowana tam literatura). Do lat sześćdziesiątych, nieliczne stanowiska mannicy odstającej związane były

Ryc. 1. *Mannica odstająca Puccinellia distans*, należąca do rodziny traw *Gramineae*, nowy przybysz u granic Pienińskiego Parku Narodowego. Nieliczne dotąd stanowiska mannicy odstającej związane były na terenie Polski z naturalnymi solniskami pasa nadmorskiego, solankami Kujawsko-Wielkopolskimi i pradoliny Bzury, halofitami dolnej Nidy oraz solniskami Podkarpacia. — The reflexed salt-marsh-grass, *Puccinellia distans*, belonging to the family of grasses *Gramineae*, a newcomer at the border of the Pieniny National Park. The few locality of that plant in the territory of Poland were hitherto connected with the natural salt-impregnated sites of the sea-side belt, in the region of Kujawy and Major Poland, the Bzura old river valley, the halophytes of the lower Nida river valley, and of the Sub-Carpathian Foothills.

3 — Chrońmy przyrodę ojczystą

na terenie Polski z naturalnymi solniskami pasa nadmorskiego, solan-
kami Kujawsko-Wielkopolskimi i pradoliny Bzury, halofitami Dolnej
Nidy oraz solniskami Podkarpacia. Na siedliskach synantropijnych (wy-
łącznie ruderalnych) gatunek ten pojawiał się wcześniej bardzo rzadko
i dopiero wspomniane wyżej przemiany umożliwiły mu szybką ekspan-
sję. Zjawisko rozprzestrzeniania się mannicy dobrze zaobserwować mo-
żna wzdłuż trasy Kraków—Zakopane. Występuje ona tam niemal masowo
litym pasem 20—40 centymetrowej zwykle szerokości na poboczu szosy
od Krakowa do Myślenic (Mirek, Trzecińska-Tacik 1981) i da-
lej przez Stróżę, Pcim, Lubień, Tenczyn, Krzczów, Naprawę Skomieli-
ną Białą, Klikuszową, Nowy Targ, Szaflary do Białego Dunajca. Oder-
wane, efemeryczne stanowisko, obserwowano również na stacji kolej-
wej w Zakopanem, na wysokości 836 m npm. Ostatnio odnotowano roz-
przestrzenianie się mannicy odstającej także wzdłuż bocznego odgałęzie-
nia linii Kraków—Zakopane, mianowicie przy drodze Nowy Targ—Czor-
sztyń i dalej Czorsztyń—Krościenko. Wzdłuż tej trasy mannica podcho-
dzi w bezpośrednie sąsiedztwo Pienińskiego Parku Narodowego. Nie
tworzy ona jednak litego pasa wzdłuż szosy, a występuje jedynie w nie-
których miejscach i na niewielkich powierzchniach. Najbliżej Pienin
zanotowano ten gatunek w Tylce (464 m npm), Hałuszowej (517 m npm),
oraz na przełęczy Snozka (653 m npm). Biorąc pod uwagę fakt, że naj-
nowsze opracowania (Grodzińska 1976, Zarzycki 1981) nie poda-
ją mannicy odstającej ani z terenu Pienińskiego Pasa Skalicowego, ani
z samych Pienin, można sądzić, że rozprzestrzenienie się tego gatunku
na omawianym terenie nastąpiło dopiero w ostatnich latach.

Zbigniew Mirek

PISMIENNICTWO

Grodzińska K. 1976 *Rośliny naczyniowe Skalic Nowotarskich i Spiskich (Pieniński Pas Skalkowy)*. *Fragm. Flor. Geobot.* 22 (1—2): 43—127.

Jackowiak B. 1984 *Chronologiczne i synekologiczne aspekty ekspansji *Puccinellia distans* (L.) Parl. w Polsce*. *Bad. Fizjogr. Pol. Zach. Ser. Botanika* 35: 67—91.

Mirek Z., Trzecińska-Tacik M. 1981 *Spreading of *Puccinellia distans* (L.) Parl. along the roads in southern Poland*. *Ekol. Pol.* 29 (3): 343—352.

Zarzycki K. 1981 *Rośliny naczyniowe Pienin. Rozmieszczenie i warunki występowania*. PWN, Warszawa—Kraków, s. 257.